

fiatmi : hoc enim non possunt hi , quippe qui sine ratione feruntur. Itaque horum, qui prudentes, sapienterque sunt, celeris est vaticinatio, & durabilis, qui non a ratione profectam esse suspicari debemus. Sed alij experimento, alij consuetudine, speculando vtuntur. Item hi, quorum est ratio soluta. Itaque & melancholici recta valde, subitanea infomnia habent. Patet autem, quodd species felicitatis duæ sunt. Altera diuina: ideoque qui felix est, numine adiutum aliquid fecisse dicunt: is autem est, qui aliquid iuxta impetum diuinum facit: alter est, qui aliquid præter hunc impetum facit. Irrationales verò ambo: ac illa frequens magis felicitas est, ista frequens minus.

CAPVT XV.

Singillatim igitur de vnaquaque virtute determinatum est prius. Quia verò seorsim ipsarum vim distinximus, etiam de virtute, quam probitatem vocamus, dicendum erit. Singulas igitur habere reliquas qui huius appellationem sit confecturatur, necessum esse patet: nam neque in cæteris aliter id veniat vsu. Nemo enim toto corpore sanus sit, parte autem nulla, sed necessum aut omnes, aut certe præstantissimas rectè habere: non dissimilis etiam in toto ratio. Bono enim esse, ac honesto simul, & bono licet, non ipsius solùm nominibus, sed rerum ipsarum differentia participant. Omnium enim bonorum sunt, ipsi per se, siquæ gratia eligibiles, & inter hos honesta quoque, quæ per se ipsa omnia laudabilia sunt. Vt enim ipsa, ita actiones ab ipsis profectæ, laudari solent: actiones enim & modesti, ipsiusque modestia celebratur, non etiam sanitas: nam nec opus eius: quando nec quod fortiter fit, laudabile est, tamen si bona hæc confiteamur. Similiter autem id etiam in cæteris per inductionem manifestum est. Bonus enim est, qui natura bonis egregiè sit instructus: præstantissima enim, omniâque sui desiderio excitantia bona sunt. Honor, diuitiæ, corporis virtus, facultates, natura quidem sunt bona, sed noxia nonnullis ob habituum corruptionem. Neque enim vel stultus, vel iniustus, vel intemperans aliquid eorum possessione commodum referat, quemadmodum nec æger ex sani hominis alimento, neque infirmus, mutilusve, ex sani, integrisque hominis ornatu.

A τὸ τοῦ καὶ εὐδαιμονίας, καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ δὸν, καὶ ὧν ἀποτέλεσμα ὁ λόγος εἶπεν. διὸ οἱ μελαγχολικοὶ, καὶ εὐθυμότεροι. ἴσμεν γὰρ ἢ ἀρχὴ ἀπολυμνήσεις τοῦ λόγου ἔχουσιν μάλλον· καὶ ὅσπερ οἱ τυφλοὶ μνημονόδοσοι μάλλον ἀπολυμνήσεις τῆς πρὸς τοὺς εἰρημνίους εἶναι τὸ μνημονόδοσον· φανερόν δὲ ὅτι δύο εἶδη δυστυχίας· ἡ μὲν, θεία· διὸ καὶ δοκεῖ ὁ δυστυχὴς διὰ θεὸν καταποροῦναι. εἰς δὲ εἶναι ὁ κατὰ τὴν ὁρμὴν διορθωτικός, ὁ δὲ ἕτερος, ὁ παρὰ τὴν ὁρμὴν ἀλογος διὰ ἀμφοτέρους· καὶ ἡ μὲν σωεχὴς δυστυχία μάλλον, αὐτὴ δὲ οὐ σωεχὴς.

Κεφάλαιον εε.

KΑτὰ μέρος μὲν οὖν περὶ ἐκάστης ἀρετῆς εἴρηται πρῶτον. ἐπεὶ δὲ χωρὶς διελεῖται τὴν διωάμην αὐτῆς, καὶ περὶ τῆς ἀρετῆς διατίθενται τὴν ἐκ τεύτων, ἢ ἐκ ἀναλόγου ἢ διὰ κληρονομίας. ὅτι μὲν οὖν ἀνάγκη τὸν ταύτης ἀληθῶς τευξόμενον τῆς προσομοιότητος ἔχον τὰς κατὰ μέρος ἀρετὰς, ὁρατέρον οὐδὲν γὰρ ὅτι τῆς ἄλλων οὐθενός ἐστι τῆς ἄλλως ἔχειν. οὐδέ τις γὰρ ὅλον μὲν τὸ σῶμα ὑγιάνηται, μέρος δὲ οὐδέ τι ἀλλὰ ἀναγκασθὸν πάντως, ἢ τὰ πλείεστα καὶ κριεάτατα, τὸν αὐτὸν ἔχον εἶπον τῶν ἄλλων εἶναι τὸ ἀγαθὸν εἶναι καὶ τὸ καλὸν ἀγαθόν, οὐ μόνον κατὰ τὸ νόμισμα, ἀλλὰ κατὰ αὐτὰ ἔχοντα διαφορὰς. τῆς γὰρ ἀγαθῶν πάντων τέλη εἶναι, ἀ αὐτὰ αὐτῶν ἕνεκα εἶναι ἀρετὰ. τοῦτων ὅ κατὰ ὅσα δι' αὐτὰ εἶναι, πάντα ἐπιγενετὰ εἶναι. ταῦτα γὰρ εἶναι ἐφ' ὧν αἵτε ἀρετῆς εἰσὶν ἐπιγενετῆς, καὶ αὐτὰ ἐπιγενετῆς, διαχρισμῶν καὶ αὐτῆς καὶ αἱ ἀρετῆς· καὶ οἱ σώφρονες ἐπιγενετῆς γὰρ καὶ ἡ σωφροσύνη. ἀλλ' οὐχ ὑγίαια ἐπιγενετὸν. οὐδὲ γὰρ τὸ ἔργον οὐδὲ τὸ ἰσχυρὸς· διὸ ἀγαθὰ μὲν ἐπιγενετὰ δι' ἰσομοίας ὅτι τῶν δὴλον καὶ ὅτι τῆς ἄλλων δια τῆς ἐπιταγωγῆς ἀγαθὸς μὲν οὐδὲν εἶναι τὰ φύσει ἀγαθὰ εἶναι ἀγαθὰ. τὰ γὰρ ἀπειμύνητα καὶ μέγιστα εἶναι δοκεῖται ἀγαθὰ, τιμὴ καὶ πλοῦτος, καὶ σώματος ἀρεταί, καὶ δυστυχία καὶ δυνάμεις, ἀγαθὰ μὲν φύσει εἶναι, ἐπιδέχεται δὲ εἶναι βλαβερὰ, πρὸς διὰ τὰς ἕξεις. οὕτω γὰρ ἀφρον, οὗτ' ἀδίκος ἢ ἀκόλαστος ὧν, οὐδὲ ὅτισης χεῖρ μὲν αὐτοῖς, ὡσπερ οὐδὲ ὁ κέρμιον τῆς πᾶσι ὑγίαιαντος εἶναι τῶν ὅτι ὑγίαις τῶν ὁλοκλήρου κόσμου καλός

ἢ ἡρώδης, οὐδὲ ὁ αἰσθητὴς καὶ αἰσθητὴς